בסייעתא דשמיא

פרשת נח
תשפ"ז
גליון 2

אז ישיר

שיחותיו של הגה"צ **רבי אשר זעליג הכהן רובינשטיין זצ"ל** ראש ישיבת תורת שמחה

דור המבול ודורנו

'טוב מאד' מול 'ויתעצב'

שינוי גדול אנו מוצאים בין תחילת פרשת בראשית, לבין סופה ופרשת נח.

ביום בריאת העולם הייתה **שמחה גדולה** לפני הקדוש ברוך הוא (מגילה י:), והכתוב אומר "וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאוד" (א, לא). אך בסוף הפרשה כתוב: "וינחם ה' וגו', **ויתעצב אל לבו**" (ו, ו).

על שינוי זה, מוצאים אנו במדרש תנחומא (שמיני ב): "לא כל מי ששמח היום שמח למחר ולא כל מי שמיצר היום מיצר למחר, לפי שאין השמחה ממתנת לאדם שנאמר: (קהלת ב) 'לשחוק אמרתי מהולל'. רצונך לידע, שהרי שמחתו של הקדוש ברוך הוא לא המתינה, אימתי? כשברא הקדוש ברוך הוא את עולמו היתה שמחה גדולה לפניו, שנאמר (תהלים קד) 'יהי כבוד ה' לעולם, ישמח ה' במעשיו', וכן הוא אומר (בראשית א) 'וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד', ללמדך שהיה הקדוש ברוך הוא מתגאה ומשתבח במעשיו מאד, וצוה לאדם הראשון מצוה קלה ולא קיימה מיד נתן לו אפופסין שנאמר (בראשית ג) 'כי עפר אתה ואל עפר תשוב'. וכביכול לא המתין בשמחתו, ואמר, לא בראתי את הכל אלא בשביל אדם ועכשיו הוא מת מה הנאה יש לי. ומה הקדוש ברוך הוא לא המתין בשמחתו, בני אדם על אחת כמה וכמה, לכך נאמר 'אמרתי להוללים אל תהולו' (תהלים עה ה)".

הרי שבתחילת פרשת בראשית הייתה **שמחה גדולה** לפני הקדוש ברוך הוא. ובסופה, וכן בפרשת נח, בני אדם הביאוהו כביכול להתנחם "**ויתעצב** אל לבו". הנה שכביכול יש לפניו זמני שמחה, ויש זמני עצב.

ומה עם דורנו אנו, היש שמחה במעונו יתברך, או חלילה "ויתעצב"?

דורנו מול דור המבול

על מה שהיה בדור המבול, דרשו במדרש (ב"ר כו ה): "'ויקחו להם נשים' - אלו נשי אנשים, 'מכל אשר בחרו' - זה זכר ובהמה (כן הוא הגירסא בילקוט). וביאר שם בעין יוסף: מדכתיב 'ויקחו להם נשים' ולא 'לנשים', משמע נשים של אחרים לקחו בחמס וגזל. 'ומכל אשר בחרו' משמע לבד בתולות ונשים לקחו עוד אחרים, היינו זכר ובהמה ותיבת 'מכל' משמע לרבות שאר מינים.

"רבי הונא בשם רבי אמר דור המבול לא נימוחו מן העולם עד שכתבו גמומסיות [-כתובה] לזכר ולבהמה". [ופירש במתנות כהונה שכדי שיהיה פנים של היתר עשו זאת, אבל בעין יוסף ציין שרש"י (חולין צב.) כתב שהוא לגנאי שהפקירו עצמן לעריות בפרהסיא, ודייק זה מדכתיב כאן 'ויקחו להם'].

ענין זה שהיה בדור המבול, עליו הכתוב מעיד "ותשחת הארץ", זה לשון ערוה ועבודה זרה. "ותמלא הארץ חמס", זה גזל, שחטפו ממון אחרים לעצמם. לצערנו, כפי ששומעים, הדור הזה פרוץ אף הוא ולקוי בדברים חמורים הללו, על כל פנים במקצתם. וזה איום ונורא.

וכיון שכך יש לחשוש להמשך דברי המדרש: "אמר רבי שמלאי בכל מקום שאתה מוצא זנות, אנדרלומסיאה באה לעולם והורגת טובים ורעים. רבי עזריה ורבי יהודא בר רבי סימון בשם ריב"ל אמר, על הכל הקב"ה מאריך אפו חוץ מן הזנות, מאי טעמא? 'ויראו בני אלהים' וגו' ומה כתיב בתריה (שם ו) 'ויאמר ה' אמחה את האדם'". על עבירות אחרות הקדוש ברוך הוא כביכול מאריך אפו, אבל לא חלילה כשיש היפך הקדושה.

עוד מצאנו בפרשה (י, ח): "וְכוּשׁ יָלַד אֶת נִמְרֹד הוּא הֵחֵל לִהְיוֹת גִּבֹּר בָּאָרֶץ". ועל שם מה נקרא נמרוד? **שידע רבונו והתכוון למרוד בו**. והחל להיות גבור, להמריד כל העולם על הקדוש ברוך הוא, בעצת דור הפלגה. 'לפני ה" מתכוון להקניטו על פניו. אף בזה, לדאבוננו, כאן בארץ ישראל יש יהודים שעושים מעשה נמרוד, מעיזים פניהם נגד הקדוש ברוך הוא בשיטתיות.

אם כן, אם זה מצב הדור לרוע, ערוה ועבודה זרה, גזל וחמס, מרידה בהקדוש ברוך הוא. **לב מי לא יחרד?**

למצוא חן בעיני א-לקים

אכן, מצב הדור אינו פשוט כלל, אך יש למצוא נוחם בדברי הפסוק (ו, ח): "וְנֹחַ מָצָא חֵן בְּעֵינֵי ה"', על אף שכל בשר השחית את דרכו על הארץ, 'ונח מצא חן'. אדרבה, כאשר מסביב החושך יכסה ארץ, ועם כל זאת מוצא לו אחד כח לעמוד כנגד, הרי הוא מוצא חן בעיני ה'.

כך גם בדורנו אנו, בוודאי, בלי ספק עלינו לדעת שבמצב נורא כזה: דור חשוך, דור פגום, דור פרוץ, דור טמא, יש בחינה מסויימת של **'כלל ישראל'** בתוך **כללות ישראל**, והם, המעטים הללו, ברוך השם, מקדשים את הקדוש ברוך הוא במעשיהם.

בחסדי ה' זכינו ועדיין ישנם אנשים השומרים על התורה מכל משמר, מקיימים את התורה והמצוות, ובקדושה וטהרה עובדים את הקדוש ברוך הוא. ואומר בזה את אשר נראה לדעתי, וכפי שהבנתי קצת מרבותי, ששמחת הקדוש ברוך הוא על אלו שבתוך דור טמא זה נותרו טהורים וקדושים, גדולה היא יותר, כביכול, מהצער ועגמת הנפש שיש לו מכל טומאת הדור.

ואדרבה, בגלל שיש כל כך הרבה טומאה ובתוך כל זה יש אור גדול, גדול האור שבעתיים, ורבה היא השמחה, עוז וחדוה לפניו יתברך. ככל שהדור יותר פרוץ וטמא ועדיין יש בכלל ישראל כאלו המתגברים בעבודת השם בקדושה וטהרה, הרי זה דבר נפלא ונורא מאוד. והדבר מביא נחת רוח להקדוש ברוך הוא, כביכול. זה לעומת זה יש בדור שלנו.

הכח העצום שבהשפעת הסביבה

מי שירצה יוכל גם כן למצוא נקודת זכות על אלו שלא זכו להשמר מהיצר הנורא בדורנו. וכך כתוב במדרש: (ילקוט שמעוני, בראשית, רמז מד): "שאלו תלמידיו את רב יוסף, מהו עזאל? אמר להם, כיון שעמדו דור המבול ועבדו עבודה זרה היה הקב"ה מתעצב, מיד עמדו שני מלאכים, שמחזאי ועזאל, ואמרו לפניו רבונו של עולם הלא אמרנו לפניך כשבראת את עולמך 'מה אנוש כי תזכרנו', אמר להם, ועולם מה יהא עליו? אמרו לו, רבונו של עולם היינו מסתפקין בו. אמר להם, גלוי וידוע לפני, **אם אתם שרויין בארץ היה שולט בכם יצר הרע והייתם קשים מבני אדם**. אמרו לו, תן לנו רשות ונדור עם הבריות ותראה איך אנו מקדשין שמך. אמר להם, רדו ותדורו עמהן. מיד קלקלו עם בנות האדם שהיו יפות ולא יכלו לכבוש את יצרן". וכעין זה בתנא דבי אליהו (זוטא פרק כה): "מיד השיב הקב"ה להם ואמר להם, תשובתכם בצדכם, מה אעשה לבשר ודם, הוא **שרוי במקום טומאה ויצר הרע שולט בו**, והלא אתם שרויים **במקום טהרה** ואין יצר הרע שולט בכם, אם אתם יורדים למטה לארץ למקום טומאה, למקום שיצה"ר שולט שם, גם אתם תהיו חוטאים כמותו. צאו וראו מה עשו מכם עזא ועזאל שירדו לארץ וחמדו את בנות האדם והחטיאו אותם" וכו'.

מלאכי מרום ניסו לקטרג על הברואים, בראותם עד היכן התדרדרו. אמר להם הקדוש ברוך הוא: אם הייתם בארץ כמו שבני אדם אלו, מיד היה נכנס יצר הרע בקרבכם ומחטיא אתכם. אם כן מה הנכם ממהרים לדבר סרה נגד בני אדם? נכון שהם חוטאים, אבל אם הייתם אתם למטה, במצבם, אף אתם הייתם נכשלים.

אמרו לו שני המלאכים עוזא ועזאל, איננו יראים מיצר הרע, נרד ולא נחטא. ירדו מיד, ועליהם מעיד הכתוב (ו, ב): וַיִּרְאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים אֶת בְּנוֹת הָאָדָם כִּי טֹבֹת הֵנָּה, וַיִּקְחוּ לָהֶם נָשִׁים מִכֹּל אֲשֶׁר בָּחָרוּ'. גם הם חטאו, כמו שהזהירם הקדוש ברוך הוא. כיוון שראו כן, ביקשו לחזור לרקיע. לומר לרבונו של עולם, שאכן נוכחו לראות שכמעט אי אפשר להתגבר ודיינו בניסיון זה. אמר להם: כבר נטמאתם מטומאת הארץ, והשמים ושמי השמים טהורים.

יש אם כן, את אלו שבאמת נותרו קדושים וטהורים בדור שפל זה, זה דבר נפלא מאוד וקידוש שם שמים, שמחת אלוקים כביכול. ויש את אלו שלא זכו, אלא נכשלו.

כמדומה שזהו המבט על פי התורה. ידיעת מצב **הדור בכללותו**, ודאי זה דור איום ונורא. ומה יעשה הבן ולא יחטא? ולא לדון כל כך מהר את אלו שנסחפו עם הזמן. אולי יש בדברים אלו לימוד זכות, ובאמור. אך לימוד זכות זו נותיר עבור אחרים, אף אחד לא רוצה שיצטרכו ללמד עליו זכות. וכמובן, מי שיכול להיות בין אלו שמקדשים שם שמיים בעבודת השם בקדושה וטהרה, הוא לא רוצה, ואינו מעוניין בלימוד זכות.

ומאידך, עלינו להתבונן במעלת **כלל ישראל שמקדשים את הקדוש ברוך הוא** עם כל הקושי והנסיונות. זה קידוש שם שמים.

אבל מה עלינו לעשות?

מה הקדוש ברוך הוא רוצה מאתנו בדור הזה?

"ויגבה לבו בדרכי השם"

בלי ספק כלל שעבודת הדור הזה, זה "ויגבה לבו בדרכי השם", לשמות, אשרינו מה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו ומה יפה ירושתנו, שהקדוש ברוך הוא הבדילנו מן התועים ונתן לנו תורת אמת, וזה לא ייאמן איך כלל ישראל מחזיקים מעמד בדור הזה. אין זה אלא בזכות הקדוש ברוך הוא ושמירת תורתו, בזכות אבות, בחינוך לאורם של גדולי ישראל שמורים לנו הדרך נלך בה. ומוטל עלינו להרגיש גדלות וגבהות בכל הנהגתנו.

מסופר שכאשר האריז"ל הגיע לארץ ישראל, עלה עם תלמידיו לבית הקברות בצפת, שם שפוני טמוני חול, תנאים ואמוראים ועוד מצדיקי עליון, וגילה להם גדלות ורוממות נשמות הצדיקים הקבורים שם, הוא תיאר גדלותו של כל תנא ואמורא.

תלמידו הגדול רבי חיים ויטאל בשמעו כל זאת, אמר לרבו האריז"ל: "רבי, מעתה, מה ערך יש למעשה שלי, או לשום מצווה. מה בצע בתפילה שלי? לעומת מעשיהם של הצדיקים, גדלות נשמתם של הראשונים, תורתם, תפלתם ומצוותיהם?".

"טעות בידך" אמר לו האריז"ל: "אבן, ודאי לפי גדלות הקדמונים מעשיך רחוקים מאוד. אבל נח מצא חן, לא שהיה ראוי למצוא חן, אלא ביחס לבני דורו היה נחשב כצדיק, כמבואר לפי שיטה אחת, והביאה רש"י מחז"ל. הוא היה כשושנה בין החוחים, פרח נאה בין הקוצים.

"העבודה שלנו בדור הזה", המשיך האריז"ל ואמר לרבי חיים ויטאל, "בגלל שהדור פרוץ כל כך, ממילא כל דבר בעבודת השם, גם דבר שנראה קטן, מביא נחת רוח לקדוש ברוך הוא, ויש כביכול יותר נחת רוח לקדוש ברוך הוא בדור חשוך זה מאשר על ידי עבודת הקדמונים בדור מלא אור גדול".

זה היסוד. בדור חשוך יש יותר מציאת חן; עבודה קטנה מביאה הרבה נחת רוח לפניו יתברך.

סיפור זה שגור היה בפי החפץ חיים, והיה מוסיף ואומר: "אם כך היה לפני כמה מאות שנים, בדור של מקובלי צפת, והאריז"ל כינה את אותו הדור כדור חשוך, על אחת כמה וכמה בדור חשוך כשלנו, ודאי שכל מעשה קטן חשוב עד מאד אצל הקדוש ברוך הוא".

ואם החפץ חיים אמר זאת לפני כשבעים שנה, על אחת כמה וכמה בדור פרוץ נורא כשלנו.

זכורני עוד מילדותי שהיה אז דור אחר, לא פרוץ וטמא כמו עכשיו. לפני שלושים ארבעים שנה היה דור אחר. אתם נולדתם כבר למציאות אחרת, אך לא תמיד היה כך.

בימינו, כל דבר מצוה, חיזוק וכדומה, שבן אדם מסוגל לעשות, הוא זוכה להביא בכך נחת רוח עצומה לקדוש ברוך הוא. הגעו עצמכם, בדור פרוץ זה, אדם הולך ברחוב ומתגבר ושומר עיניו, וכי **דבר קטן** הוא זה? **זה דבר עצום!**

אם רק היינו יכולים לראות בשמיים, היינו מבינים איזה תיקונים זה פועל בשמי רום, וכבר הרחיבו בזה בספרים הקדושים בגודל התיקונים הנעשים על ידי מעשים שלנו.

ודאי אם אדם מרגיש שבמעשיו הוא עושה תיקון גדול בשמים, הוא יהיה מוכן להתאמץ יותר. אולם אם הוא חושב שהוא לא עשה כלום, 'נו, הלכתי ברחוב ושמרתי עיני, מה יש'? אבל אם היה יודע שבכל פסיעה ברחוב כשהוא שומר את עיניו, הרי הוא גורם בזה **נחת רוח להקדוש ברוך הוא**, זה יכול להשפיע עליו להוסיף במעשיו לטובה. וגם אם הוא עושה כן כי חפץ בעולם הבא, שכרו שמור לו.

על כן בדור שלנו מרובות הן ההזדמנויות לזכות, יותר מכל דור שהיה עד עכשיו. וככל שהניסיונות גדולים יותר, קשים יותר, כך כל **מעשה קטן** של חיזוק בעבודת ה', הוא עצום. לא, אין מעשה קטן היום. ללכת מספר מטרים ברחוב ולשמור את העיניים, זה לא מעשה קטן בכלל. זו גבורה של מלאכי השרת - כשבן אדם, בשר ודם, עושה זאת. וידיעת הדבר חשובה ונחוצה מאד. כי אם אדם יודע כמה גדול וחשוב מעשה מצוה, לימוד התורה, ממילא מהר יותר מוכן לעשות את זה.

'נבחרתי לשליחות דוקא בדור זה'

'ויגבה לבו בדרכי השם', של הדור הזה חייב להביא אותנו להרגיש שהקדוש ברוך הוא בחר בי, דוקא למצב זה. לדור כזה המקביל בהרבה לדור הנורא של דור המבול; לדור בו מלאכי מעלה נכשלו, והקדוש ברוך הוא בחר בי ושלח אותי לדור הזה. דור עליו אמרו חז"ל הקדושים (סנהדרין צח:) 'ייתי ולא אחמיניה', בדור עקבתא דמשיחא, חז"ל הקדושים חששו לחיות באותו דור, פחדו מהניסיונות הקשים שיהיו אז.

על כן אמר יאמר האדם לעצמו: 'אם הקדוש ברוך הוא בחר בי לשליחות הזו, אות וסימן הוא שהקדוש ברוך הוא יודע שאני יכול להצליח היכן שעוזה ועזאל לא הצליחו, הם נכשלו, והקדוש ברוך הוא אמר אמר להם זאת תחילה, דעו, אם תרדו תכשלו. אבל אותי הקדוש ברוך הוא כן שלח, והוא לא אמר שאכשל.

בגמרא בנדה (ל:) מובא שמשביעין את האדם לפני לידתו 'תהי צדיק ואל תהי רשע'. זאת אומרת שלפני ששלחו את הנשמה שלי לעולם הזה, אמר הקדוש ברוך הוא 'תהיה צדיק ואל תהיה רשע'. כלומר שאכן אני מסוגל להיות צדיק, מתי? גם בדור הפרוץ והטמא הזה, אני מסוגל להיות צדיק.

הקדוש ברוך הוא בחר לשלוח אותי הנה, והוא נתן לי 'ברכת פרידה' - תהיה צדיק ואל תהיה רשע. אני מסוגל לכך'.

שמירה וזהירות ממחשבת דור המבול

אולם זאת יש לדעת, להזהר מאד ממה שבדור המבול לא נזהרו.

במדרש 'אגדת בראשית' דרשו כמה ענינים בענין דור המבול. וכך כתוב שם (פרק א [א]): '"וירא ה' כי רבה רעת האדם בארץ' (בראשית ו ה). זהו שאמר הכתוב 'כי לכל חפץ יש עת ומשפט, כי רעת האדם רבה עליו' (קהלת ח ו). לפי שהרשעים מכעיסים את הקב"ה ואומרים נשבע הקדוש ברוך הוא שלא יביא מבול לעולם אנו עושין כל מה שאנו מבקשים". לאחר המבול ידעו הרשעים

ששוב שלא יביא הקדוש ברוך הוא מבול לעולם, ממילא חשו בטוחים בעצמם לעשות ככל שביקשו, ללא נקיפת מצפון, וללא פחד.

עוד כתוב במדרש (שם [ב]): "דבר אחר, 'וירא ה' כי רבה רעת האדם'. זהו שאמר הכתוב 'אנשי רע לא יבינו משפט' (משלי כח ה), אלו אנשי דור המבול שהיו חוטאין ולא היו מסתכלין שהפורענות באה עליהם. 'ומבקשי ה' יבינו כל' (שם), זה נח ובניו, ששמעו שהקדוש ברוך הוא מביא מבול לעולם ונתיראו".

מבואר כאן עוד הבדל בין דור המבול לנח, בני דורו לא פחדו מהייסורים ומהפורענות, ואילו נח ובניו שמעו ונתייראו.

ועוד דרשו (שם [ג]): "דבר אחר, 'וירא ה'', לפי שהרשעים אומרים אין הקדוש ברוך הוא רואה כשאנו חוטאין, כי רחוק הוא ושבעה רקיעים בינינו ובינו, שנאמר 'עבים סתר לו ולא יראה' (איוב כב יד), וכן דוד אמר עליהם 'ויאמרו לא יראה יה ולא יבין אלהי יעקב' (תהלים צד ז). והקב"ה אומר להם, רשעים שבעולם, 'הנוטע אוזן הלא ישמע, אם יוצר עין הלא יביט' (שם שם ט). הלא הוא מביט לכל דבר, שנאמר 'הן כל אלה ראתה עיני, שמעי אזני ותבן לה' (איוב יג א)".

הרשעים אומרים אין הקדוש ברוך הוא רואה כשאנו חוטאים, כי רחוק הוא ושבעה רקיעים בינינו. באים הם בכל מיני חשבונות למה הקדוש ברוך הוא לא רואה את מעשיהם. והקדוש ברוך הוא אומר להם, רשעים שבעולם 'הנוטע אוזן הלא ישמע, אם יוצר עין הלא יביט', הוא מביט לכל דבר. הקדוש ברוך הוא רואה כל פרט ופרט ממעשה האדם.

כדי שלא נהיה חלילה כדור המבול, הדבר הראשון שמוטל עלינו הוא - לפחד. ממה? שחס ושלום לא נסחף בזרם של מה שיש ברחוב. אז מה עושים כנגד זה? בונים תיבה! צריכים לעשות תיבה להגן על עצמנו.

השמירה וההצלה - 'עשה לך תבה'

כשהגעתי לארץ, כבחור צעיר, לפני שנים רבות, ראיתי את כוונתיהם הרעות של ראשי השלטון כאן, חפצו לעקור את הדת. וזה היה עוד לפני 'ממשלת השמד' של היום. היתה זו רשעות להכעיס, של רבים מאד בממשלה. אם כי תמיד היו יחידים שדיברו ורצו לעקור את התורה. בעיקר זממו לגייס את בני הישיבות, ואף לטשו עיניהם לגייס בנות ישראל, רחמנא ליצלן.

בלמדי את פירוש רש"י בפרשת השבוע (ז, יג), שבני דורו של נח אמרו: 'אילו אנו רואים אותו נכנס לתיבה אנו שוברין אותה והורגין אותו', הבנתי ענין זה. הרשעים רואים שיש הצלה בתיבה, **והם לא מעוניינים שאנחנו ניצל והם יישארו בתוך המים הזֵדונים**. ולשוב בתשובה, הרי הם לא רוצים, אז אומרים 'נשבור את התיבה'. זה המצב של הרשעים בימינו, ממשלת השמד מתגברת ומתחזקת יום יום, יש להם כח ושלטון, והרי הם כנמרוד בשעתו, שמורדים נגד הקדוש ברוך הוא, נגד התורה והמצוות.

וככל שמתקרבים יותר לאור הגדול של של הגאולה, כך הם רוצים יותר ויותר לשבור ולנתוץ את ה'תיבה' שלנו; את מקומות התורה והישיבות. שהם יודעים שזו תהיה ההצלה והם לא יהיו בה.

מוטל עלינו איפוא לראות שתהיה לנו תיבה, לשמור ולהגן עלינו מהסחף הנורא שבחוץ. ואת התיבה צריך כל אחד לעשות בעצמו. יעשה כל אחד חשבון הנפש, יבחן האם התיבה שהוא בנה לעצמו היא תיבה שיכולה **להגן עליו מכל מה שיש ברחוב**, מכל מה שיש בחוץ?! 'וירא את הארץ והנה נשחתה', יבדוק כל אחד האם ארבע אמותיו מוגנות היטב?

לפני 'מלחמת המפרץ' איים הצורר מבגדד שישלח טילים עם ראשי נפץ כימיים או ביולוגיים, טילים הנושאים בתוכם גזים ורעלים, וכך אבן חשבו כאן ראשי המדינה. ומה הורו לעשות כנגד זה? אמרו שיש **לאטום את החלונות והפתחים**, על ידי הדבקת יריעות ניילון סביבם ולהניח תחת הדלתות סמרטוטים, על מנת שהרעל לא יוכל לחדור ולהיכנס דרך הפתחים.

רבותי, המצב שיש היום ברחוב, לצערנו, זה הרבה יותר גרוע מסקאדים, מאותם טילים עם גזים רעילים. הרחוב זה גז רעיל, האוירה הנוראה היא כגז רעיל. השאלה היא אם יש איזה סדק בתוך החלון, בתוך התיבה שלנו, שאולי בכל זאת משהו מצליח לחדור פנימה, מאותה אוירה נוראה שבחוץ. אולי נכנס, האם יכול להיכנס משהו? זוהי תכליתה של תיבה. בלי תיבה אין הצלה, זה ברור.

ה'סור מרע' וה'עשה טוב'

והתיבה צריכה שתהיה - 'מבית ומחוץ בכופר', מוגנת היטב מבפנים ומבחוץ. שלא יכנס מריח הרחוב, ובפרט חובת השמירה היא עבור הילדים שלנו, יש אולי מי שלעצמו אינו דואג, באמרו 'אני מחוסן!', כמובן זו סתם טיפשות מי שסבור כך, אבל מה עם הילדים שלך? ה'סור מרע', הוא - בניית התיבה, כזו שהיא מוגנת היטב, מבית ומחוץ בכופר, שלא יהיה שום סדק. אין צורך להאריך מה הם הסדקים שבימינו, כל אחד יודע ומבין. אלא שבתוך התיבה לא היה די בכך שזה מוגן היטב, היה צורך גם כן בעשיית חסד, וכבר הרחבנו בזה בעבר (ראה 'אז ישיר' גליון 1).

ה'סור מרע' זה כנגד הגילוי ערוה שיש ברחוב, וכנגד החמס, החטיפה והאנוכיות שברחוב. וה'עשה טוב' הוא - חסד. לדאוג לכל נצרך, לכל אחד ואחד. לראות מה ניתן להיטיב עם בני הבית, ידידים, בישיבה בעבודה ועוד. זוהי השמירה מהרחוב.

זהו המבט וההבנה של הדור שלנו. דור שדומה בהרבה לדור המבול, דור אחרון לפני ביאת המשיח. ובתוך כל זה יש את ה'כלל ישראל' שבתוך הכלל; אלו מתוכם שעובדים את הקדוש ברוך הוא וגורמים לו נחת רוח. בדור שלנו מעשה של תורה ומצוות, מעשה קטן, הוא לא קטן, גם מה שנדמה לאדם שזה קטן, הרי הוא גדול מאוד.

עלינו להרגיש את החשיבות שלנו, 'ויגבה לבו בדרכי השם'. כמה נחת רוח לקדוש ברוך הוא בדור שלנו על כל יהודי ששומר תורה ומצוות. לצד לימוד הזכות על אלו שלא זכו, שהרי גם מלאכי מעלה הושפעו לרעה. ומוטל עלינו להתפלל על אלו שלצערנו נמשכו אחר יצרם ורוח הרחוב. ואין לנו עצה אלא בניית 'תיבה'.

'עד עלות השחר'

אנחנו רוצים לשמור על עצמנו ועל ילדינו. יש לדעת שתקופת ה'עקבתא דמשיחא' לא אמורה להמשך עוד הרבה זמן, הגאולה קרובה, ויסתיים הדור המבול הזה. אבל דוקא לעת סיום, בדקות האחרונות, או אז מתגבר שרו של עשו, "וַיִּוָּתֵר יַעֲקֹב לְבַדּוֹ וַיֵּאָבֵק אִישׁ עִמּוֹ עַד עֲלוֹת הַשָּׁחַר. וַיַּרְא כִּי לֹא יָכֹל לוֹ וַיִּגַּע בְּכַף יְרֵכוֹ" (בראשית לב, כה-כו), זהו המלאך המשחית, השטן, יודע הוא מתי הן הדקות האחרונות שלפני הגאולה 'עלות השחר', שחר ואור הגאולה, והוא עושה כל מה שביכולתו לנצל את הזמן שנותר לו לטמא ולהכשיל.

כנגד השמחה הגדולה של בריאת שמים וארץ, היה צער ועצב - 'ויתעצב אל לבו'. אך כשיגיע שוב האור הגדול, ה'טוב מאוד', עם עלות השחר, אז ימלא שחוק פינו ושוב תהיה שמחה גדולה להקדוש ברוך הוא.

אשרי מי שיתאמץ, אשרי מי שיהיה אז, ואשרי יותר מי שזוכה.

רבי ירחמיאל פריד, תלמידו מישיבת 'איתרי' כותב: "שיחותיו של מורי ורבי ר' אשר זעליג, שיחות מוסר על הפרשה ששמענו שנה ראשונה בהיותי באיתרי השאירו רושם עמוק וחזק ובלתי נשכח, ועד היום הרבה מרעיונותיו, שנהפכו לעצם ממחשבותי בדברי תורה והנהגות החיים, אור הם לנתיבתי עד היום.

... כך גם שיחתו המרשימה בשם 'ר' חצקל' על השואה - פרשת נח, שהיה לו לעסוק בנטיעה אחרת - על אף שאין שום חסרון של עסק בפרדס אבל "אחרי שואה צריך לעסוק בנטיעה אחרת"!! שיחה זאת עשתה עלי רושם עמוק שצריך לעשות בשביל כלל ישראל!".

בנותן טעם להביא כאן מרשימותיו של רבי אשר זעליג כאברך צעיר, דברים דומים ממה שכתב בעל ה'מכתב מאליהו': "אחרי החורבן הגדול אנחנו שארית הפליטה נשארנו בחיים רק למען דבר אחד בלבד, היינו **בנין הנחרבות** וצריך מסירות נפש ממש, לבנות עצמינו, בנינו מוסדות וישיבות, וה' הטוב יצליח בעדינו". (מרא"א דסלר זצ"ל בחוברת ב"י נתניה).